

Järvenpään kaupungin lausunto

Uudenmaan liitto: Innovatiivinen vihreä siirtymä, Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Uudenmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavan valmistelun. Kaavan nimi on VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä, Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava.

Kaavan tavoitevuosi on 2050 ja alueellisesti kaava kattaa koko Uudenmaan alueen, lukuun ottamatta voimassa olevan Östersundomin maakuntakaavan aluetta Helsingissä, Sipoossa ja Vantaalla. Kaavan tultua voimaan, kaikki mitä ei erikseen tämän kaavan hyväksymisen yhteydessä kumota, jää aikaisemmista maakuntakaavoista voimaan.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa eli OAS:issa kerrotaan kaavan tavoitteista, sisällystä ja tehtävistä selvityksistä sekä vaikutusten arvioinnista. Lisäksi siinä avataan, miten kaavan laadintaan voi osallistua kaavatyön eri vaiheissa. Suunnitelmaa tarkistetaan ja täydennetään tarvittaessa kaavatyön edetessä.

Kaavan ydinsisältö: teemat, näkökulmat ja tavoitteet

Vihreän siirtymän vaihemaakuntakaava käsittelee viittä teemakokonaisuutta: Energia, Logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne, Luonto ja hiilensidonta, Teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto, sekä Vesihuolto ja vesivarat. Varsinaisten sisältöteemojen lisäksi kaavatyössä otetaan läpileikkaavina huomioon seuraavat näkökulmat: Ilmastonmuutokseen vastaaminen eli hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen, Turvallisuus, resilienssi ja huoltovarmuus, sekä Hyväksyttävyys.

VISIO-kaavalla on kolme vihreään siirtymään liittyvää päätavoitetta:

1. Ilmastonmuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen
2. Kestävän ja innovatiivisen kilpailukyvyn vahvistaminen
3. Toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen

Päätavoitteita tarkentavat 20 alatavoitetta.

Tavoitteita tarkentavat keväällä 2025 määritettävät suunnitteluperiaatteet, joiden pohjalta aletaan laatia kaavaluonnosta. Kaava alustava tavoite on olla hyväksyttävänä 2027.

VISIO-kaava laaditaan koko Uudenmaan alueelle. Kaava kattaa kaikki Uudenmaan alueen kunnat lukuun ottamatta Östersundomin aluetta Helsingissä, Sipoossa ja Vantaalla.

Järvenpään kaupungin lausunto

Järvenpään kaupunki kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä, ja toteaa seuraavaa:

Yleisesti

Visio-kaavan teemat ovat ajankohtaisia ja niiden tarkastelu maakunnan tasolla on erittäin tarpeellista. Vaikka kyseessä on ns. vaihekaava, teemoja ja niiden ratkaisuja on tarpeen tarkastella sekä suhteessa toisiinsa että myös seudun yhdyskuntarakenteen ja sen vaikutusten kokonaisuuteen, jotta syntyy aidosti kestävä, myös kaavan tavoitteisiin vastaava yhdyskuntarakennetta.

Kaavan tavoitteet, teemat ja näkökulmat (ml. Ilmastonmuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen) vaativat kaavan näkökulmien ulottamista myös varsinaiseen yhdyskuntarakenteeseen, sen suunnittelun lisäohjeistusta, jotta esim. ilmastomuutoksen näkökulma tulee vielä nykyistä paremmin huomioitua.

Koska teemat muodostavat kokonaisuuksia, yksinään, keskenään ja yhdyskuntarakenteen kanssa, on vaikea nähdä perustetta sille, miksi Östersundomin alue ei ole mukana kaavassa. Vaihemaakuntakaava tulisi laatia koko Uudenmaan alueelle.

Teemakohtaiset nostot

Ilmastonmuutokseen vastaaminen eli hillintä: yhdyskuntarakenne, kestävä liikkuminen, luonto ja hiilensidonta

Rakennettuja ja rakentamattomia alueita on tarpeen ja välttämätöntä tarkastella seudullisesti, kuntarajat ylittävästi. Kuntien tilanne ja koot vaihtelevat ja niiden vahvuudet ilmasto- ja luonnon monimuotoisuus -tavoitteen suhteen ovat erilaiset. Joillakin kunnilla vahvuutena painottuu kompaktin rakenteen mahdollistama kestävä liikkuminen ja sitä kautta myös luontoalueiden toisaalla säästyminen. Toisissa taas vahvuutena ovat laajat luontoalueet, minkä mm. kaava-aineiston Puuston hiilivarasto -kartta myös näyttää. Paras ja toimivin kokonaisratkaisu vaatii seudullista näkökulmaa. Toisaalla pitää panostaa erityisesti kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä, erityisesti raideliikennettä, tukevaan ja niiden mahdollisuuksia hyödyntävään riittävän tiiviiseen ja sekoittuneeseen rakenteeseen ja kaupunkiluontoon, ja toisaalla erityisesti laajojen, yhtenäisten alueiden säilymiseen ja vahvistamiseen. Kaikkialla tavoitteena pitäen tämä seudullinen peruslähtökohta huomioiden ilmastomuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden säilyminen ja vahvistaminen.

Järvenpään vahvuuksia ovat raideyhteydet asemanseutuineen sekä varsin kompakti, asemanseutuihin tukeutuva kaupunkirakenne. Rakenne tarjoaa hyvät perusedellytykset kestävän liikkumisen elämänmuotoon, mikä vähentää ilmastovaikutuksia ja säästää

luontoalueita vastaavasti toisaalla. Järvenpään kohdalla mm. Uudenmaan ekologiset verkostot 2050 –kehityskuvakartta antaa osaltaan luontevaa peruslähtökohtaa Järvenpään vahvuuksien edistämiseen. Kartassa on tunnistettu sekä kaupunkiympäristö ja kaupunkiluonnon merkitys Järvenpään kannalta että myös Tuusulanjärvi ja Keravanjoki sinirakenteen ydinalueina.

Logistiikka, kestävä kilpailukyky ja vihreä siirtymä

Vihreä siirtymä on ajankohtainen ja tärkeä seudullisesti tarkasteltava aihe. Järvenpää on tunnistettu vihreän siirtymän potentiaalialueena. Toimiva logistinen verkko poikittaisyhteyksineen on elintärkeä seudun elinkeinoelämälle ja myös huoltovarmuudelle. Mm. huoltovarmuuden näkökulmasta monipuolisilla yhteyksillä voi olla merkitystä myös kansallisesti.

Järvenpään näkökulmasta Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavan liikenteelliset tavoitteet ovat kannatettavia. Elinkeinoelämän ja yritysten toimintaedellytysten näkökulmasta Keski-Uudenmaan pohjoisen logistiikkayhteyden kehittyminen on kaupungille tärkeää, se vahvistaisi edellytyksiä myös vihreän siirtymän hankkeiden toteutumiseen ja sijoittumiseen. Poikittaisyhteyden kytkeytyminen suoremmin Hämeenlinnanväylälle lisäisi entisestään sen roolia osana monipuolisen saavutettavuuden verkkoa. Tällä voisi olla merkitystä myös laajemmin ja monipuolisemmin sen kytkiessä yhteen ylikunnallisesti työpaikkakeskittymiä ja taajamarakenteita.

Ystävällisin terveisin,

Hannele Selin
Kaavoitusjohtaja
Järvenpään kaupunki
Yhdyskuntasuunnittelu, Kaupunkikehitys

Valmistelija:

Mika Heikkilä
yleiskaavasuunnittelija, arkkitehti
Järvenpään kaupunki
Yhdyskuntasuunnittelu, Kaupunkikehitys

p. 040 315 2435
mika.heikkila@jarvenpaa.fi
Sibeliuksenkatu 8, PL 41, 04401 Järvenpää
Vaihde (09) 27 191
www.jarvenpaa.fi

